

Brottsoffer

TIDNINGEN BROTTSOFFER | BROTTSOFFERJOURERNAS RIKSFÖRBUND

NR 2/2012 | ÅRGÅNG 17

Polisen & brottsoffer

Så arbetar polisen med brottsofferfrågor

Brottsofferjouren på polisstationen

Samarbetet gör att fler utsatta får stöd • Sid 14

Påminner ständigt om brottsofferperspektivet

Ulf Haquinius samordnar brottsofferarbetet • Sid 10

”Det kostar inget att vara vänlig”

När bemötandet brister i rättsväsendet • Sid 6

**BROTTSOFFERJOURERNAS
RIKSFÖRBUND**

TIDNINGEN BROTTSOFFER

Utgives av Brottsofferjouernas Riksförbund
TEL: 08-644 88 00
Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm
www.boj.se • www.tidningenbrottsoffer.se
tidningenbrottsoffer@boj.se

Brottsofferjouernas Riksförbund, BOJ, är en ideell organisation som arbetar för bättre villkor för brottsoffer, vittnen och anhöriga. Riksförbundet har drygt 100 medlemsföreningar, lokala brottsofferjourer, över hela landet. Där kan den som utsatts för brott få kostnadsfri och konfidentiell hjälp. BOJ har också vittnesstödsverksamhet vid de flesta tingsrätter och hovrätter i Sverige. Varje år ger brottsofferjourerna stöd till drygt 80 000 brottsoffer, vittnen och anhöriga.

ANSVARIG UTGIVARE

Sven-Erik Alhem
MOBIL: 0739-738 600 MOBIL: 0708-57 76 00
sven-erik.alhem@swipnet.se

REDAKTÖR

Amanda Säfström
TEL: 08-550 486 07
amanda.safstrom@boj.se

GRAFISK FORM

Karin Nilsson och Nils Jarlsbo
www.karinform.se & www.jarlsbo.com

OMSLAGSFOTO

Arash Atri/Bildarkivet.se. Personen på fotot har inget samband med artiklarna i tidningen.

ANNONSER

Kenneth Faltin
TEL: 0410-44 884 MOBIL: 070- 246 11 38
kenneth.faltin@spifab.se

TRYCK

Tidningen Brottsoffer ges ut med stöd av Spifab, Svenska Polisidrottsförbundet AB, Malmö. Tidningen är tryckt på miljövänligt papper (Amber Graphic) av Exaktaprinting, Malmö.

ISSN 1400-075X och upplaga 13 000 ex.

Redaktionen ansvarar ej för insänt ej beställt material. Citera oss gärna men ange källan.

Tidningen Brottsoffer utkommer med fyra nummer per år. Som medlem i en lokal brottsofferjour får du tidningen gratis. Tänk på att uppdatera dina medlemsuppgifter.

Innehåll

14.

Samarbete på polisstationen

6.

Perspektiv på bemötande

10.

Brottsoffer-samordnare

24.

Barnrättsbyrån

2 Ordförande har ordet

3 Riksnytt

5 Aktuellt

6 Perspektiv på bemötande

8 Fråga experterna

10 Tema: Polisens brottsofferarbete

10 Ser till att polisen inte glömmar brottsofferfrågorna • **12** Polisens förmedling till BOJ varierar stort • **14** Nära samarbete mellan BOJ och polisen ger fler stöd

17 Rikspolisstyrelsen satsar nationellt på brottsofferarbetet

18 Jourerna berättar

24 Till sist: Barnrättsbyrån

Barnrättsbyrån hjälper barn och unga att få sina rättigheter tillgodosedda.

13 51 19-6

är Plusgironumret
till BOJs gåvofond

Prenumeration Under 2012 utgår ingen prenumerationsavgift för Tidningen Brottsoffer, men vi är naturligtvis mycket tacksamma om du som läser tidningen frivilligt skulle vilja bidra ekonomiskt till vår verksamhet. I så fall tar vi tacksamt emot ditt bidrag enklast genom en insättning på vår gåvofond med Plusgironummer 13 51 19-6.

Alla borde känna sig välkomnade av polisen

Det borde vara en självklarhet att alla som gör en polisanmälan ska känna sig välkomnade. Anmälningssupptagningen är ofta grunden för hur framgångsrik brottsutredningen blir, skriver Sven-Erik Alhem.

Text: Sven-Erik Alhem, förbundsordförande Foto: Jacob Ode

Sven-Erik Alhem är förbundsordförande för Brotts-offerjourernas Riksförbund och ansvarig utgivare för Tidningen Brotts-offer. Han har tidigare varit över-åklagare och är nu samhällsdebattör samt utnyttjas flitigt som expert-kommentator i media.

Genom en annons i Tidningen Brottsoffer stöttar du brotts-offerjourernas viktiga arbete. Kontaktuppgifter till vår annonsförsäljare på Svenska Polisidrottsförbundet AB hittar du på sidan 1.

Vi har upplevt en turbulent tid inom rättsväsendet. De allra allvarligaste händelserna finns för närvarande utanför våra gränser i det pågående Breivik-målet i Norge, som är så oändligt tragiskt att det går utanför vad vi kan föreställa oss. De flesta vågar inte ens tänka tanken hur det skulle vara att befinna sig i de anhörigas situation. Jag tänker naturligtvis främst på de anhöriga till alla mördade – i praktiken ofta grymt avrättade – barn och ungdomar men också på anhöriga till gärningsmannen. Alla är enormt utsatta och förtvivlade. Och sannolikt i behov av ett livslångt stöd med många professionella och andra stödsatser. Vi känner alla, vågar jag påstå, starkt med de många drabbade.

På hemmaplan har det också hänt mycket på det rättsliga området. Mål om människohandel, mål gällande påstått vapenbrott i Malmö av journalister och den ansvarige utgivaren för tidningen Expressen som velat testa hur enkelt det var i praktiken att skaffa ett illegalt vapen i min hårt vapendrabbade hemstad Malmö. Malmö som i många avseenden präglas av framåtanda och entusiasm men som dessvärre så ofta förknippas med just vapen och mord.

Mycket annat händer på vår front. Vi har fått en berättigad ökad uppmärksamhet på frågor som hänger samman med polisens och övriga rättsaktörers bemötande av människor som av en eller annan anledning söker upp eller på annat sätt kommer i närtkontakt med rättsväsendet. Den allra första viktiga kontakten är när den som är på väg att göra en polisanmälan nalkas polishuset. Alla känner sig inte jättevälkomna dit, fastän det borde vara en självklarhet. Själva anmälningssupptagningen är ofta grundläggande för hur framgångsrik brottsutredningen blir. Den måste när den är färdig hålla så hög kvalitet att den – när förutsättningar i övrigt föreligger – kan läggas till

grund för ett positivt beslut i åtalsfrågan, det vill säga leda till åtal mot den som till att börja med delgivits skäligen misstanke om brott.

Alltför många vardagsbrottsutredningar läggs ner till följd av bristande kvalitet. Vi måste söka påverka kvaliteten till exempel genom att bidra till att beslut som målsägande är missnöjda med blir föremål för överprövning. Men även opinionspåverkande insatser är angelägna.

Samtidigt ska vi vara måna om att lyfta fram de många goda exemplen som finns inom polisen. För det finns många sådana. Utredare med höga ambitioner som lyckas i sina krävande arbeten är värda allt beröm! Det är inte alltid det når fram till dem. Jag möter många positiva och entusiastiska poliser som det finns en strålgång kring. All heder åt dem!

All heder också åt våra egna stödpersoner och vittnesstöd som ägnar så mycken tid och kraft åt att se till att förutsättningarna ökar för att målsägande och vittnen ska orka med sina för rättssäkerheten så viktiga uppgifter.

Kan vi få polisen att inse värdet av att vi kan kopplas in tidigare i kontakterna med inte bara målsägande utan också med vittnen är jag övertygad om att vi kan nå en större beredvillighet att vilja ställa upp och fullgöra vittnesplikten. Ett medmänskligt stöd från början till slut i kombination med en fullgod och tidig videodokumentation av viktiga vittnesförhör under förundersökningen är centralt. Ett stort tack och beröm utdelar jag härmed till alla stödpersoner, vittnesstöd och samordnare som lägger ner så stor kraft i stödarbetet!

Visst är det härligt när tiderna är ljusa. Den ljusa och ljuva tiden på året är positiv för humöret. Tiden gör också att det blir lättare med ett gott bemötande. Ta vara på tiden! ■

FOTON: AMANDA SÄFSTRÖM

Drygt 40 gäster kom till Riksförbundets kansli-lokaler i Hammarby Sjöstad.

Brå:s generaldirektör Erik Wennerström i sam-språk med förbundsordförande Sven-Erik Alhem.

BOJs generalsekreterare Eva Larsson samtalande med rikspolischef Bengt Svenson.

Eva Larsson och Sven-Erik Alhem hälsade alla gäster välkomna.

Öppet hus hos BOJ lockade många intresserade gäster

Cirka 40 gäster fanns på plats när Brottsofferjourernas Riksförbund bjöd in till Öppet hus i de nya lokalerna i Hammarby Sjöstad. Bland gästerna fanns många representanter från myndigheter och ideella organisationer.

– **För att vi ska kunna ge** brottsoffer och vittnen ett gott stöd behöver vi bra samarbetspartners. Alla ni som är här har vi redan ett gott samarbete med och ni är viktiga, sa Eva Larsson när hon tillsammans med förbundsordförande Sven-Erik Alhem hälsade gästerna välkomna.

Bland gästerna fanns många representanter från myndigheter och ideella organisationer.

Eva Larsson talade vidare om utvecklingen på brottsofferområdet där många myndigheter just nu gör och har gjort stora satsningar.

Framtidsvisioner för Brottsofferjourernas Riksförbunds del är bland annat att vidareutveckla satsningen Stöd på eget språk, där BOJ genom språkvolontärer kan erbjuda stöd på över 20 olika språk. En vision är att erbjuda information på flera språk på domstolar och hos polisen. Förutom ett gott samarbete med rättsväsende och socialtjänst är ett annat utvecklingsområde ett starkare samarbete med hälso- och sjukvården.

Sven-Erik Alhem lyfte frågan om vikten av att alla som arbetar inom rättsväsendet ger ett gott bemötande till brottsoffer, vittnen och anhöriga.

– Bättre bemötande från myndigheternas håll är oerhört viktigt, sa han.

– Brottsoffer ska vara VIP, Very important persons, i alla sammanhang, sa Eva Larsson. ■

BOJ välkomnar Carin Götblad som ny nationell samordnare mot våld i nära relationer

BOJ vill gratulera länspolismästare Carin Götblad till det nya uppdraget som nationell samordnare mot våld i nära relationer. Vi ser fram emot att följa hennes arbete, att dela med oss av vår kunskap kring hur stödet till brottsoffer kan utvecklas och ger gärna förslag på insatser som saknas inom området.

Det har gjorts stora satsningar mot våld i nära relationer, men mycket finns kvar att göra. Det uppdrag Carin Götblad nu får – att samla och stödja berörda myndigheter, kommuner, landsting och organisationer för att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet mot våld i nära relationer – har tidigare saknats. BOJ vill se fler långsiktiga satsningar och ser fram emot ett ökat helhetsperspektiv.

Carin Götblad framhåller att det måste bli enklare att söka hjälp, vilket BOJ instämmer i. Brottsofferjourerna gör ett betydande arbete för att se till att människor som utsatts för våld i nära relationer ska få stöd. Ju mer ideella organisationer får möjlighet att utveckla sitt arbete med frågorna, desto fler kvinnor har också möjlighet att få hjälp. ■

Till minne av Lennart Nordin

Lennart Nordin, Göteborg, har avlidit efter en kort tids sjukdom. Lennart Nordin har varit verksam i BOJ Göteborg under många år. Han har vid många tillfällen delgivit sina erfarenheter av stöd till brottsoffer och vittnen samt gett många värdefulla synpunkter till Riksförbundet. År 2009 blev han invald i Riksförbundets arbetsgrupp för verksamhetsutveckling. Med sitt engagemang och analytiska sätt bidrog han på ett sätt som fick stor betydelse för gruppens arbete. Han lämnar ett stort tomrum och vi minns honom med stor saknad. ■

BOJ på Vasaloppsmässan

Fredagen den 2 mars, medverkade Riksförbundet på Vasaloppsmässan där Brottsofferjouren i Mora-Orsa-Älvdalen tillsammans med brottsofferjourerna i Dalarna informerade om BOJ under Vasaloppsveckan.

Till brottsofferjourernas monter kom intresserade från hela landet för att få information om BOJs arbete. Riksförbundet arbetade för att undersöka sponsringsmöjligheter genom att informerade de företag som ställde ut på mässan om BOJs arbete. ■

Från vänster: Sven-Erik Alhem, förbundsordförande, Eva Larsson, generalsekreterare, Terje Andersson, ordförande för BOJ Mora-Orsa-Älvdalen och Malin Almlund, samordnare BOJ Borlänge-Gagnef-Säter.

Håll utkik efter Skyddsnäts metodbok som kommer snart. Inom Skyddsnät samverkar BOJ och Rädda Barnen för att unga brottsoffer ska få kunskap om sina rättigheter och stöd om de utsätts för brott.

Följ BOJ på Facebook

Nu finns Brottsofferjourernas Riksförbund på Facebook! Där kommer vi att skriva om BOJs arbete och kommentera aktuella händelser inom brottsofferområdet. Besök vår sida på och gilla den på www.facebook.com/BrottsofferjourernasRiksforbund

Kunskaperna om unga brottsutsatta fördjupades

Ungas utsatthet, särskilda behov och bemötande. Det var utgångspunkterna när Brottsofferjourernas Riksförbund anordnade två helgutbildningar för att fördjupa kunskaperna om unga brottsoffer.

Utbildningarna som hölls i Stockholm och Malmö lockade deltagare från lokala brottsofferjourer över hela landet. Deltagarna fick bland annat prova på materialet Machofabriken. Män för jämställdhet höll i passet som gav nya tankar och perspektiv på ungas värld.

För deltagarna i Stockholm berättade Helene Forssbaeck, polis som bland annat jobbar med att öka polisens kompetens kring olika funktionsnedsättningar, om vad unga med funktionsnedsättning kan behöva för sorts stöd.

Satu Andersson, Stödcentrum för unga i Västerås och Riksförbundets styrelse, gav konkreta tips och råd på hur BOJ kan arbeta med unga.

Sanna Wedberg och Sannie Mohr från AlmaEuropa berättade om makt-lekar, som är en del av många ungas var-

Polisen Helene Forssbaeck berättade om vad som är viktigt att tänka på i mötet med unga brottsoffer som har en funktionsnedsättning

dag och handlar om våld, belöningar och bestraffningar.

Charlotte Frisack Brodin, jurist på Barnjuristen, förklarade vikten av specialistkompetens hos dem som jobbar med barn i rättsprocessen. Utbildningarna innehöll också pass om nätmobbning och etik på nätet samt om projekt BOJs arbete och Skyddsnät, som BOJ och Rädda Barnen driver tillsammans.

Utbildningarna har möjliggjorts genom bidrag från Sydsvenskan och de andra tidningarna i SDS-koncernen. ■

Filmer ger kunskap om våld mot kvinnor med funktionsnedsättning

När kvinnor med funktionsnedsättning utsätts för våld brister ofta samhällets stöd. I utbildningsmaterialet *Det finns stunder* lyfts våldsutsattas situation fram med hjälp av fem kortfilmer.

Afsoon trivs på sitt jobb, men en dag vill hon inte åka dit längre. Anledningen är att hennes färdtjänstchaufför Micke utsätter henne för sexuella övergrepp. Caroline, som arbetar på boendet där Afsoon bor, tror att Afsoons ovilja beror på att hon är olyckligt kär i Micke och skickar iväg henne till jobbet ändå.

Afsoon är en av fem kvinnor vars historier skildras genom fem kortfilmer i det nya utbildningsmaterialet *Det finns stunder*. Gemensamt för de fem kvinnorna är att de alla har någon form av funktionsnedsättning och att de utsätts för våld av partners, omsorgspersonal eller andra personer de borde kunna vara trygga med. Filmerna fokuserar på olika teman: beroende, bemötande, utsatthet, försummelse och osynlighet.

Det finns stunder är framtaget av Amphi Produktion på uppdrag av Utvecklingscentrum Dubbelt Utsatt med medel från Arvsfonden.

Till kortfilmerna följer en ledar-

FOTO: AMANDA SAFSTRÖM

Syftet med utbildningsmaterialet *Det finns stunder* är att få fler att våga se, fråga och agera när de misstänker att någon utsätts för våld

handledning med övningar och diskussionsfrågor. Materialet vänder sig till yrkesverksamma som i sitt arbete möter kvinnor med funktionsnedsättning. Syftet är att belysa våld mot kvinnor med funktionsnedsättning och att få fler att våga se, fråga och agera när de misstänker att någon utsätts för våld. ■

Unga brottsoffer och gärningspersoner går miste om medling

Sedan 2008 är kommunerna skyldiga att erbjuda medling mellan unga gärningspersoner och brottsoffer. Syftet är att gärningspersonen ska få ökad insikt om brottets konsekvenser och att brottsoffret ska få möjlighet att bearbeta händelsen och gå vidare. Men systemet brister. Det menar Socialstyrelsen i en ny rapport.

Två tredjedelar av de kommuner som tillfrågats bedömer att det inte kommer in ett rimligt antal ärenden till deras medlingsverksamheter. Trots en uppbyggd organisation kring medling får de in alldeles för få eller inga ärenden alls.

– Polisen ska fråga unga lagöverträdare om medlingsverksamheten får ta kontakt, men det är inte alltid som polisen gör det. Det innebär att både gärningsman och brottsoffer går miste om möjligheten till medling, säger Socialstyrelsens enhetschef Mary Nilsson i ett pressmeddelande.

Enligt Socialstyrelsens rapport erbjuder 96 procent av alla kommuner någon form av medlingsverksamhet. Vilka resurser som är avsatta, samverkan och rutiner skiljer sig dock stort åt sett över landet. ■

Rikspolisstyrelsen, de 21 polismyndigheterna och Statens kriminaltekniska laboratorium bör ombildas till en sammanhållen polismyndighet. Det föreslår Polisorganisationskommittén som nu har lämnat sitt betänkande till regeringen.

Ungdomar får vänta längre än vuxna i rättssystemet

Ungdomsärenden ska hanteras skyndsamt, men trots det får många unga brottsoffer och gärningspersoner vänta längre än vuxna i samma situation på att rättsväsendet ska utreda deras ärende. Det visar en ny rapport från Brottsförebyggande rådet, Brå.

– Enligt lagen ska ungdomsärenden hanteras särskilt skyndsamt. I själva verket tar handläggningen i många fall längre tid då ungdomar är misstänkta för brott jämfört med då vuxna är misstänkta, säger Kerstin Nelander, utredare på Brå i ett pressmeddelande.

Brå har granskat ungdomsutredningar av brottet misshandel utomhus. Resultaten visar bland annat att det tar för lång tid innan vittnen förhörs. I genomsnitt, efter att förundersökning har inletts, tar det tio veckor innan ett första förhör hålls med den misstänkte.

Enligt Brås rapport finns stora skillnader mellan länen när det gäller handläggningstider och personuppläring. En slutsats som kan dras är att län som har en kortare handläggningstid i ungdomsutredningar av misshandel utomhus även har en högre personuppläring samt att brotten oftare leder till åtal. ■

20 000

poliser finns det idag i Sverige.
Nu har Brottsförebyggande rådet, Brå, fått i uppdrag av regeringen att se över och analysera resultatet av regeringens satsning på polisen.

Perspektiv på bemötande

”Det hade känts helt annorlunda om jag blivit bemött med respekt”

Ett hej, hjälp med ett telefonnummer och raka besked. När Marie utsattes för ett hemfridsbrott blev det tydligt hur mycket gott bemötande från myndighetspersoner kan göra på vägen genom rättsprocessen. Det här är hennes berättelse.

Text och foto: *Amanda Säfström*

– **Det hade känts helt** annorlunda om jag blivit bemött med respekt. Att vara vänlig kostar ingenting, det behöver inte ens ta längre tid, säger Marie.

Tidningen Brottsoffer träffar henne på ett kafé i Malmö för att tala om lördagen för två år sedan då en man bröt sig in i hennes hem och hur hon sedan upplevde resan genom rättsväsendet. Hennes berättelse börjar i familjens hus där hon vaknar en tidig majmorgon av att någon står i dörröppningen till sovrummet.

– Jag är närsynt och min första tanke var ”Vem är det?”, men sedan tänkte jag att det måste vara min son. När man är trött och förvirrad ser man det som man förväntar sig att se.

Kort därefter möter hon sonen och han frågar henne vem som är i huset. Då förstår Marie att det inte är sonen hon sett. Hon ropar på sin man, han hämtar deras dotter och tillsammans tar sig familjen ned till undervåningen.

– Det var en konstig känsla. Egentligen borde man bli väldigt rädd, men istället var jag kall och fick något slags tunnelseende.

Hennes första tanke är att det ser ut precis som vanligt, men så upptäcker hon ett par cowboyboots på köksgolvet. Sedan ser hon glassplitter från en kros-

sad fönsterruta. Då ringer Marie polisen.

– Jag fick ett väldigt bra bemötande. En lugn kvinna talade om att polisen var på väg och att vi skulle prata tills de kom.

Iklädda morgonrockar flyr familjen ut på gatan där det ösregnar. Efter ungefär en kvart dyker flera polisbilar upp. Polisen går in i huset och en stund senare skäller en polishund. När polisen kommer ut har de med sig en ung man som går i strump-lästen.

Det ska senare komma fram att den 23-årige mannen, kraftigt berusad efter en studentfest, har tagit sig in i huset genom att slå sönder en fönsterruta. Han har sedan lagt sig för att sova och när han vaknat har han gått runt i huset och förutom att väcka Marie även varit i barnens sovrum.

Marie berättar att hon tycker att polisen gjort en bra insats genom hela ingripandet, med ett undantag.

– Efter att polisen fört ut mannen kom ett polisbefäl. Han går rakt förbi mig och fram till min man, tar honom i handen och säger ”Det gick ju bra det här”. Jag ville fråga honom varför han bara pratade med min man, trots att det var jag som hade ringt polisen.

Men hon bestämmer sig för att låta

bli. När polisen tagit upp anmälan åker polisbilarna iväg och familjen kan skärade återvända in.

Under sommaren får Marie hem ett brev med kallelse till rättegången. Då börjar arbetet med att reda ut skadestandsfrågan. I kallelsen står det att hon kan kontakta tingsrätten om hon har frågor.

– Jag ringde till tingsrätten för att få prata med åklagaren, men fick veta att det ”minsann inte fanns några åklagare där”. Kvinnan jag pratade med lät som om hon tyckte att jag var dum i huvudet. Ändå kan det inte ha varit första gången någon ringt till tingsrätten och frågat efter en åklagare.

Något nummer till åklagarmyndigheten kan tingsrätten inte heller hjälpa henne med. När hon så småningom får tag på åklagaren är han vänlig och hjälpsam, men säger att det troligtvis inte kommer att vara han som är åklagare under själva förhandlingen.

– Han trodde inte att chanserna att få ersättning var särskilt goda och att det i så fall inte skulle röra sig om mer än 5 000 kronor, berättar Marie.

Istället vänder hon sig till en bekant som arbetar inom rättsväsendet för att få hjälp med hur hennes skadestandskrav ska utformas. Hennes bekant kommer att bli den rådgivare hon saknar under rättsprocessen. Han råder henne att begära 10 000 kronor i ersättning för kränkning. Han upplyser henne också

”Jag ringde till tingsrätten för att få tala med åklagaren, men fick veta att det ’minsann inte fanns några åklagare där’.

Perspektiv på bemötande

”Att vara vänlig kostar ingenting. Det behöver inte ens ta längre tid.

Under rättsprocessen har Marie tänkt mycket på hur viktigt det är med det lilla. "Att vara vänlig kostar ingenting. Det behöver inte ens ta längre tid", säger hon.

om att det enligt rättegångsbalken är åklagarens skyldighet att biträda henne i skadestandsfrågan.

Rättegången hålls i oktober samma år. Marie har med sig familjen och en väninna till tingsrätten.

– När vi satt och väntade kom en dam från brottsofferjouren som berättade vad som skulle hända. Hon var helt fantastisk – lugn, trevlig och visade deltagande på precis rätt nivå, säger Marie.

Målet är försenat och Marie håller utkik efter åklagaren. Efter en stund kommer 23-åringen och hans advokat. Sedan dyker åklagaren upp.

– Vi stod precis utanför, men han bevärdigade oss inte ens med en blick utan gick fram till advokaten och förövaren. Sedan pratar han med dem fram till rättegången.

Väl inne i rättegångssalen får hon själv ta initiativ till att hälsa på åklagaren.

– Han var helt ointresserad. Det blev en sådan skillnad mellan honom och kvinnan från jouren som var där på sin fritid bara för att hon vill hjälpa människor som hon aldrig har träffat förut.

23-åringen döms för hemfridsbrott till villkorlig dom och dagsböter om sammanlagt 2 500 kronor. Rätten beslutar också att han ska betala skadestånd på drygt 9 000 kronor till Marie för kränkning och reparation av den glastruta han krossat för att ta sig in i huset.

Redan samma dag som 23-åringen tog sig in i huset var nyheten ute i flera tidningar, men när domen kommer dras nyheten ett varv till. Historien får rubriker som "Väcktes av full student, trodde det var sonen" och "Full student rumlade in i familjs hus".

– Vi hade inte väntat oss att det skulle bli medial uppmärksamhet. Vi blev inte

hotade eller skadade. När jag såg hur mycket som skrevs tänkte jag på dem som verkligen råkat ut för något.

Hon har också funderat mycket på bemötandet från rättsväsendet och menar att det är en viktig demokratifråga.

– Jag arbetar själv på myndighet, är bra på att tala för mig och kan ta mig fram i olika situationer. Ändå är man väldigt liten när något händer. Hur är det då för dem som redan känner sig små och nedtryckta i samhället?

Den myndighet hon har mest positiva erfarenheter av är polisen.

– Hos polisen kände jag mig som en viktig person. De kom snabbt och de hörde av sig efteråt för att berätta hur det gick med utredningen. Men i rättssalen var jag ingen. ■

Fotnot: Marie har valt att enbart benämnas med sitt förnamn i artikeln.

Fråga experterna

FOTO: AMANDA SÄSTRÖM

Eva Andersson är advokat. Till vardags arbetar hon oftast som målsägandebiträde där hon hjälper och stödjer brottsoffer att driva deras mål. Hon har också skrivit *Brottsfret och rättsprocessen*, del två i Brottsfretjourernas Riksförbunds kunskapsserie om brottsoffer.

FOTO: LEIF MILLING

Per Rubing är Brottskadechef på Brottsfretmyndigheten. I Tidningen Brottsfret svarar han på frågor om brottskadeersättning och skadestånd.

FOTO: SARA LINDQUIST

Anneli Svensson är socionom och legitimerad psykoterapeut. Hon har tidigare arbetat inom kriminalvården, socialtjänsten och med RFSL:s brottsofferjour. Hon har lång erfarenhet av brottsofferstödande arbete.

Har du frågor till expertpanelen? Skicka dem till fragaexperten@boj.se. Experterna har enbart möjlighet att besvara de frågor som publiceras i tidningen. Vi tar oss friheten att korta ned de frågor vi får.

När hålls en rättegång bakom stängda dörrar?

Vad krävs för att en rättegång ska hållas bakom stängda dörrar? Kan man be om att få det och vem bestämmer det? Jag kommer antagligen vara med på en rättegång framöver och vill inte att det ska komma en massa utomstående som lyssnar.

Domstolarna styrs av offentlighetsprincipen och huvudregeln är att förhandlingar ska vara offentliga och tillgängliga för allmänheten. För att det ska beslutas om stängda dörrar krävs grundliga skäl. Stängda dörrar blir det oftast i sexualmål eller mål med unga brottsoffer eller tilltalade. Det är domstolen som tar beslutet efter att begäran har framställts av någon av parterna. Domstolen kan också besluta om stängda dörrar vid en del av förhandlingen. Hänsyn tas till om det kommer att komma fram uppgifter där sekretess gäller och det anses vara av synnerlig vikt att uppgiften inte röjs.

Nu vet jag inte vilken roll du kommer att ha i huvudförhandlingen men är det så att du ska vittna och känner rädsla för någon person i rättssalen bör du framföra det till domstolen innan huvudförhandlingen. Du kan då få vittna utan att den personen närvarar. Är du målsägande och har svårt att berätta om händelsen i den tilltalades närvaro kan du begära medhörning vilket innebär att den tilltalade får gå ut ur salen

när du framför din berättelse. Den tilltalade placeras i ett annat rum och hör endast vad du säger. Om det är så i ditt fall kan du tala med åklagare eller målsägandebiträde om du har något och berätta om din rädsla. Du kan alltid kontakta närmaste brottsofferjour där du kan få råd och stöd inför huvudförhandlingen. Lycka till!

EVA ANDERSSON Advokat

Måste jag kontakta polisen i London?

Under flera år bodde jag ihop med en kille i London. I början var allt bra, men efter ett tag blev det alltmer hot och till sist även misshandel. Med hjälp av föräldrar och vänner har jag nu äntligen lämnat honom och flyttat hem till Sverige. Han är engelsman och bor kvar där, men vill inte sluta kontakta mig. Han skriver brev, ringer, sms:ar. Jag är rädd att han ska komma hit och leta upp mig. Kan jag vända mig till polisen i Sverige trots att han är engelsman? Jag vill inte åka tillbaka till London och orkar inte med en rättegång där.

Det är skönt att höra att du tagit dig ur förhållandet och jag förstår att det varit tufft för dig på många sätt. Misshandeln och olaga hoten har, vad jag förstår, skett i London och då ska brotten anmälas till polisen där och behandlas enligt deras lagstiftning. Det viktiga för dig nu är att du en gång för alla säger åt honom att du inte vill ha kontakt med

honom mer. Jag råder dig också till att byta telefonnummer och du kan även begära skyddad adress hos Skatteverket för att undvika att han får reda på var du bor.

Det framgår inte av ditt brev om han har hotat dig via brev eller sms. Är det så tycker jag att du ska vända dig till polisen och anmäla detta. Ta med dig telefonen och eventuella brev. Så länge han är kvar i London kan polisen inte göra så mycket men om han kommer hit och är hotfull ska du ringa polisen direkt. Lycka till!

EVA ANDERSSON Advokat

Kan föräldrarna få barnens ersättning?

Vad händer om barn får skadestånd eller brottskadeersättning för att de blivit misshandlade av en av sina föräldrar? Får den andra föräldern pengarna då eller sätts pengarna in på ett särskilt konto som barnen får tillgång till när de blir myndiga? Min systers barn är i en sådan situation och det vore hemskt om de aldrig får tillgång till sina pengar.

Brottsfretmyndigheten sätter in brottskadeersättningen på ett konto i barnets namn med så kallad överförmyndarspär. Detta innebär att pengarna är skyddade så länge spärren består och vanligen får barnet tillgång till dem först när det blivit myndigt.

PER RUBING Brottskadechef

Fråga experterna

Varför sänks ersättningen ibland?

Jag undrar varför summor som Brottsoffermyndigheten betalar kan vara annorlunda än det skadestånd som domstolen har bestämt. Ibland kan man också läsa i tidningen om att en person inte får ersättning från Brottsoffermyndigheten eftersom han eller hon varit påverkad av alkohol eller narkotika, varför är det så?

Den vanligaste orsaken till att brotts-skadeersättningen blivit högre eller lägre än ett utdömt skadestånd är att brottskadelagens bestämmelser om ersättning skiljer sig på en del punkter från skadeståndslagen. Andra orsaker kan vara att yrkandena om brottskadeersättning skiljer sig från de yrkanden om skadestånd som framfördes i domstolen eller att Brottsoffermyndighetens tillämpning av skadeståndslagen och skadeståndsrättslig praxis skiljer sig från domstolens. Exempel på orsaker:

- Brottskadeersättningen har minskats med 1 500 kronor som "självrisk" enligt bestämmelserna i brottskadelagen.

- Brottskadeersättningen har i enlighet med brottskadelagen minskats med ett belopp som utgått från skadevällaren eller från ett försäkringsbolag.

- Sökandens yrkanden om brotts-skadeersättning har förändrats i förhållande till dem i domstolen.

- Brottskadeersättningen har jämkats enligt bestämmelserna i brottskadelagen (se nedan).

- Domstolen har inte gjort en sakprövning av skadeståndet, vilket Brottsoffermyndigheten måste göra. Vid myndighetens sakprövning har ett annat belopp bestämts än det som står i domen.

- Domstolen har beslutat om

kränkningssersättning för ett ärekränkingsbrott. Ersättning kan inte utgå för en sådan kränkning enligt brottskadelagen.

- Skadestånd för sakskada eller ren förmögenhetsskada har dömts ut av domstolen. Möjligheterna att få brottskadeersättning för dessa skadetyper är mycket begränsade.

- Domstolens bedömning har utan motivering avvikit markant från skadeståndsrättslig praxis. Brottskadeersättning har utbetalts i enlighet med praxis.

- En brottskadeersättning får inte överstiga ett visst maximibelopp. Någon sådan begränsning finns inte i skadeståndslagen.

- Ny medicinsk utredning angående personskadan har inkommit från sökanden till Brottsoffermyndigheten.

Enligt förarbetena till brottskadelagen ska brottskadeersättningen ses i ett kriminalpolitiskt sammanhang. Det har därför införts en regel i 9 § andra stycket brottskadelagen som medför att ersättningen kan sättas ned eller helt falla bort (jämkas) om det är skäligt med hänsyn till att den skadelidande genom sitt uppträdande i samband med brottet eller på annat liknande sätt uppsåtligt eller av oaksamhet har ökat skaderisken. Att missbruka narkotika – vilket i sig är brottsligt – tillsammans med andra innebär enligt Brottsoffermyndigheten att man utsätter sig för en ökad risk att skadas genom våldsbrott. I sådana fall föreligger därför ofta skäl att jämka brottskadeersättningen. Jämkningsen sker vanligen på så sätt att ersättningen sätts ned till noll.

Däremot medför inte det förhållandet att man varit påverkad av alkohol vid brottstillfället att man utsatt sig för en ökad risk att skadas. Brottskadeersättning jämkas därför inte med hänvisning till att brottsoffret varit berusat.

PER RUBING *Brottskadechef*

Hur ska jag våga prata med någon om det som hänt?

I november förra året blev jag utsatt för ett våldtäktsförsök. Nu, flera månader senare, har jag börjat må riktigt dåligt. Jag har blivit mörkrädd och kan knappt sova på nätterna. Jag har också svårt att klara av mitt arbete. Nu börjar jag bli rädd för att förlora jobbet och att hela mitt liv kommer att rasa samman.

Jag polisanmälde när det hela hände så jag har berättat om det för polisen, men annars tycker jag att det känns outhärdligt att prata om det jag utsattes för.

Jag förstår att jag behöver hjälp, men är rädd för att lyfta luren och ringa någon eftersom jag inte vet vad jag ska säga. Hur ska jag kunna gå vidare?

Du verkar modig och har redan här berättat lite om vad som hänt. Börja med att försöka skriva ner för dig själv vad som hände så att du har något att hålla dig till när du ringer.

Jag förstår att du är rädd att lyfta luren, men det är nödvändigt. Eftersom det gått ett bra tag sen våldtäktsförsöket hände och du har kvar ett betydligt lidande är det angeläget att du får professionell psykologisk hjälp.

Beroende på var du befinner dig i landet kan du börja med att ringa din lokala brottsofferjour och fråga om kontakter. Och har du en kvinnojour finns även de att fråga. Är du hbt-person kan du också kontakta RFSL:s Brottsofferjour. Tänk på att de som svarar hjälper dig att prata och är vana vid samtal av det här slaget.

ANNELI SVENSSON *Socionom & psykoterapeut*

Ser till att polisen inte glömmer brottsofferfrågorna

För den som arbetar med brottsofferfrågor inom polisen gäller det att ständigt synas, höras och skapa utrymme. Det menar Ulf Haquinius, brottsoffersamordnare på länskriminalen i Stockholm.

Text och foto: Amanda Sjöström

5 000 poliser i Stockholm

■ I Stockholms län finns cirka 5 000 poliser. Målet är att hälften av alla poliser ska vara i yttre tjänst om några år.

■ Det finns 40 närpolisstationer och alltid minst 50 utryckningspatruller i tjänst i länet, fördelade på de åtta olika polismästardistrikten.

■ Länskommunikationscentralen på Kungsholmen tar emot nästan 600 000 telefonsamtal under ett år, samtidigt som man hanterar ungefär lika många radioanrop.

Källa:
www.polisen.se

– Förutom att brottsoffer får en bättre resa genom rättsväsendet, lyckas vi också bättre i våra utredningar om vi har människor med oss som känner att de får stöd och hjälp. Egentligen är det inte så svårt att få poliser att förstå att det finns vinster för båda parter, men någon måste säga det på ett pedagogiskt sätt, säger Ulf Haquinius, brottsoffersamordnare på länskriminalen i Stockholm.

Ulf Haquinius är den sammanhållande länken för de ungefär 25 brottsoffersamordnare och brottsofferhandläggare som finns inom de åtta olika polismästardistrikten i Stockholm. Tjänsten är relativt ny och han tillträdde för ett år sedan.

– Tidigare har varje distrikt skött sig självt i stor utsträckning, men Rikspolisstyrelsen har förordat att det ska finnas en strateg inom brottsofferområdet på varje myndighet, säger Ulf Haquinius.

När han började arbetet blev hans första uppgift att se över hur brottsofferarbetet bedrevs.

– Det finns många initiativ, tankar och idéer i distrikten om hur brottsofferarbetet ska utföras. Var och en har gjort på sitt sätt. Sedan satsas det också olika mycket. I vardagen syns det främst på hur många människor

som är avsatta för att arbeta med frågorna och vilket mandat de har.

De som arbetar med att samordna brottsofferarbetet i distrikten har många olika uppgifter. De arbetar med allt från att följa upp kontaktförbud och informera om hot- och riskbedömningar till att ha samtal med dem som får larmtelefoner och skicka yttranden till skatteverket då någon ansöker om skyddade personuppgifter.

– Det handlar också om att prata om bemötandefrågor och information. Att tjata på yttre personal och de som granskar anmälningar för att se till att brottsoffer får frågan om de vill ha kontakt med en stödorganisation, säger Ulf Haquinius.

Han egen placering på länskriminalen tycker han underlättar arbetet med samordningen av brottsofferarbetet i distrikten.

– Jag sitter nära chefen för länskriminalen i Stockholm och myndighetens ledning. Det kan dels ses som en markering från ledningen att de tycker att frågorna är viktiga. Dels är det lättare för mig att kunna vara med och påverka på till exempel ledningsmöten.

Vikten av att brottsofferfrågorna uppmärksammas på ledningsnivå

” Det är ett arbete som handlar om att vara jobbig och hela tiden se till att brottsofferperspektivet är med.

återvänder han till under intervjun. Han berättar att många som arbetar i stockholmsdistrikten upplever att det kan vara svårt att hitta naturliga forum att lyfta brottsofferfrågorna i. Det är en problembild han också känner igen från resten av landet när han deltagit i Rikspolisstyrelsens inspektioner av brottsoffer- och personsäkerhetsarbete i olika polismyndigheter.

– Brottsofferfrågorna borde finnas med som en stående punkt på ledningsmöten, men så är det ytterst sällan. Ibland känns det som att man måste slåss ganska mycket för att synas, höras och få utrymme.

I hans uppdrag ingår att ständigt påminna om brottsofferperspektivet och peka på vinster som oftast inte kan mätas med statistik.

– Jag har en viktig roll i att ligga på distrikten och avdelningarna. Det är ett arbete som handlar om

Polisens brottsofferarbete

TEMA

att vara jobbig och hela tiden se till att brottsofferperspektivet är med. Jag är till exempel med på många utbildningar och försöker få utredare att inse vilken avlastning brottsoffersamordnarna kan vara. De ser till att brottsoffer hamnar där han eller hon får bäst hjälp och då kan utredaren fokusera på sitt arbete.

Ulf Haquinius har arbetat som polis i över 30 år, bland annat som ordningspolis och inom insatsstyrkan. Men det var först 2008 han började arbeta med brottsofferfrågor som chef för en lokal personsäkerhetsgrupp.

– Då kom jag för första gången i kontakt med brottsoffersamordnare och såg hur arbetet spretade. Känslan jag fick då var att brottsofferfrågorna inte ansågs som så viktiga. De var lite lågstatus att arbeta med.

I och med att arbetet med lokala personsäkerhetsgrupper, som har hand om skydd och säkerhetsfrågor för brottsoffer, kom igång aktualiserades behovet av ett aktivt brottsofferarbete. För att personsäkerhetsgrupperna skulle kunna ägna sig åt dem som behövde skydd var andra polisanställda tvungna att se till att de som inte hade ett skyddsbehov slussades vidare till andra ställen för stöd.

– Det blev väldigt tydligt att basen, själva grundstrukturen, haltade. Alla polisanställda har ett ansvar för information och bemötande, men det behövs också speciellt utpekade funktioner som ser till att det fungerar i vardagen så att människor som behöver stöd förmedlas vidare till exempelvis brottsofferjourer, socialtjänst eller kvinnojourer.

Även om det fortfarande finns mycket kvar att förbättra, tycker Ulf Haquinius att det hänt en hel del sedan 2008 i Stockholm. Många distrikt har arbetat med att bygga ut sin organisation för att

Ulf Haquinius är den sammanhållande länken för de cirka 25 brottsoffersamordnare och brottsofferhandläggare som finns inom de åtta olika polismästardistrikten i Stockholm.

den ska rymma brottsofferarbetet. Rikspolisstyrelsens arbete med att ta fram olika riktlinjer på området driver också det lokala arbetet framåt.

– Jag tycker att Rikspolisstyrelsen arbetar på väldigt bra och det underlättar för mig. När de tar fram nationella riktlinjer kan jag förmedla ut dem här i Stockholm så att

”Brottsofferfrågorna borde finnas med som en stående punkt på ledningsmöten, men så är det ytterst sällan.

distrikten inte behöver uppfinna en massa egna hjul. En lokal anpassning måste alltid finnas, men själva grundstrukturen ska anammas. ■

Polisens förmedling till BOJ varierar stort

Genomsnittlig förmedlingsprocent för Sveriges län 2011

Polisen ska ge alla som anmäler brott information om var de kan få stöd. Men trots det varierar polisens förmedling av ärenden till de lokala brottsofferjourerna stort över landet.

Text: Amanda Säfström Grafik: Sofia Barlind

Polisen ska ge information om stödorganisationer

■ Enligt Förundersökningskungörelsen, en av de lagar och förordningar som styr polisens arbete, är polisen skyldig att informera målsägande om vilka myndigheter och organisationer som kan lämna stöd och hjälp. ■ De flesta som får stöd av BOJ har fått kontakt via polisen. Vanligast är att polisen, efter att ha tillfrågat den brottsutsatta, förmedlar hennes kontaktuppgifter till brottsofferjouren. Men även personer som själva tar kontakt har ofta fått information från polisen.

– **Brottsoffer ska ha lika stor** möjlighet att få stöd oavsett var i landet de bor. Därför är det viktigt att polisen förmedlar ärenden på samma sätt och att beslut fattas på samma grunder, säger Sofia Barlind, statistikansvarig på Brottsofferjourernas Riksförbund.

Polisen har en skyldighet att informera alla som anmäler ett brott om möjligheten att få stöd av en brottsofferstödande organisation. För att få en bild av hur polisens förmedling av ärenden ser ut över landet har BOJ tagit fram statistik, så kallad förmedlingsprocent, över hur stor andel av alla anmälda brott som blir ärenden hos brottsofferjourerna.

Under 2011 fick 3,26 procent av alla som gjorde en polisanmälan kontakt med någon av de 100 lokala brottsofferjourerna. Men variationen över landet är stor. I Västernorrlands län var siffran 7,31 procent jämfört med Uppsala län där den låg på 1,79 procent.

Brottsofferjourernas Riksförbund har valt att inte offentliggöra statistiken för enskilda jourer, men där är variationerna ännu större. Från 10,25 procent för den jour som får störst andel av alla polisanmälda ärenden i sitt upptagningsområde till 0,97 procent för den som får minst.

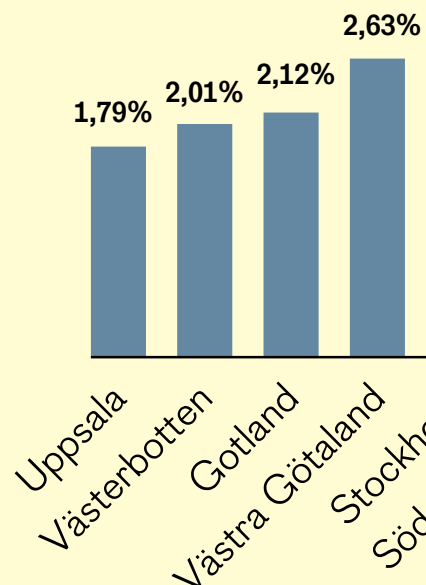
Sofia Barlind poängterar att statistiken kring polisens förmedling ska ses som ett verktyg för att jämföra skillnader och inte fastställer hur hög andelen ärenden bör vara.

– Det finns inte något absolut mål att förmedlingsprocenten måste vara så hög som möjligt, även om vi förstås önskar att alla som har behov av det får hjälp av BOJ – istället bör målet vara att uppnå en förmedlingsnivå som är så jämn som möjligt över landet. Det viktiga är att polisens förmedling är konsekvent och rättvis så att alla har samma möjlighet att få stöd, säger hon.

I rapporten Polisens nationella brottsofferundersökning som Rikspolisstyrelsen publicerade 2010 föreslogs att polisens rutiner för information till brottsoffer borde förbättras både nationellt och lokalt. I brottsofferundersökningen ingick 5 000 personer som svarade på enkätfrågor om hur de upplevt kontakten med polisen. Resultatet visade att nästan 70 procent av alla brottsoffer var sammantaget mycket eller ganska nöjda med kontakterna de har haft, men det fanns vissa områden där polisen inte uppfyllde behovet av information. Ett område där det brast var

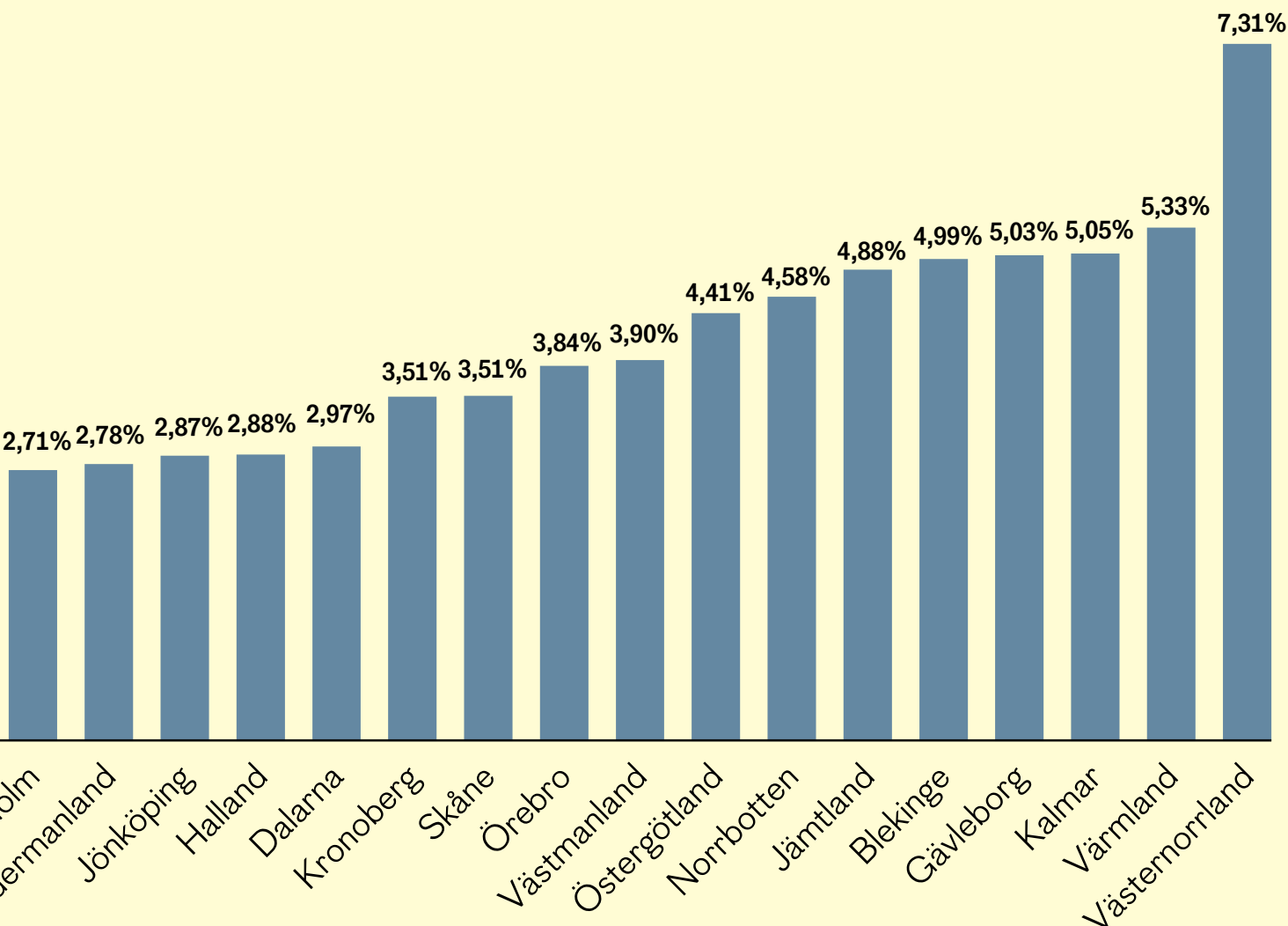
information om brottsofferstödande verksamhet. De som anmält via polisens telefonnummer 114 14 hade också i mindre utsträckning fått information om brottsofferstöd jämfört med dem som anmält på annat sätt.

I december 2011 infördes en förändring i polisens datoriserade anmälningssystem RAR, Rationell anmälningssrutin. Frågan om brottsoffret önskar stöd från en frivilligorganisation blev nu obligatorisk att besvara med ”ja” eller ”nej”.

Polisens brottsofferarbete

TEMA

Förändringen i polisens anmälningssystem märktes tydligt hos BOJ. Brottsofferjourernas Telefoncentral, som tar emot samtal från brottsoffer från hela landet, rapporterade om en kraftig ökning av ärenden den första tiden efter ändringen. Flera jourer har också signalerat att polisen nu förmedlar kontakt mellan dem och fler brottsutsatta än tidigare.

– Detta har vi ännu ingen sammanställd statistik på, men vi förväntar oss en kraftigt ökad ärendemängd när vi sammanfattar 2012

jämfört med tidigare år, säger Sofia Barlind.

Att fler brottsoffer tillfrågas om de vill ha stöd är positivt, menar hon, men det ställer också ökade krav på brottsofferjourerna som måste rekrytera och utbilda fler stödpersoner för att kunna tillgodose behovet.

– Det är viktigt att kommunerna möter upp med ekonomiskt stöd så att de jourer som har en hög förmedlingsprocent också har möjlighet att ta hand om alla brottsoffer. ■

Förmedlingsprocent

■ För att få fram förmedlingsprocenten har statistik från Brottsförebyggande rådet, Brå, över anmälda brott jämförts mot BOJs årliga statistik över hur många personer som fått stöd hos en brottsofferjour.

■ I beräkningsgrunden för förmedlingsprocenten ingår alla kapitel under Brottsbalken, eftersom de innehåller brott där det kan finnas en enskild drabbad person. Av de specialrättsliga författningarna ingår endast lagen om överträdelse av besöksförbud.

Petra Johansson, förundersökningsledare för receptionen, Helena Svedgård, samordnare på BOJ Haninge-Nynäshamn och Christina Mårtensson, biträdande rotelchef är överens om att det är positivt att BOJ finns på polisstationen i Handen.

Nära samarbete mellan BOJ och polisen gör att fler får stöd

Ett nära samarbete mellan BOJ och polisen gör att fler brottsoffer kommer till brottsofferjouren och får stöd. Därför finns Brottsofferjouren i Haninge-Nynäshamn på Handens polisstation en dag varje vecka.

Text och foto: *Amanda Säfström*

Polisens brottsofferarbete

TEMA

– **Det finns många** brottsoffer som behöver stöd. Att BOJ finns här hos polisen är en vinst för oss också. Får brottsoffer stöd orkar de bättre i en rättsprocess, säger Christina Mårtensson, biträdande rotelchef.

Hon tar emot på Handens polisstation i Haninge tillsammans med Helena Svedgård, samordnare på Brottsofferjouren i Haninge-Nynäshamn. Sedan hösten 2011 finns BOJ på stationen varje torsdagseftermiddag.

”Att BOJ finns här hos polisen är en vinst för oss också. Får brottsoffer stöd orkar de bättre i en rättsprocess

Christina Mårtensson, biträdande rotelchef.

Från början var det tänkt att Helena Svedgård skulle finnas i receptionen, men det visade sig snart att de flesta ärenden som kom in där var passansökningar och förlustanmälningar. Istället finns hon nu inne i lokalerna. Här kan hon bland annat stämma av ärenden med utredare, dela ut kort med BOJs kontaktuppgifter till polispatrullerna och låna samtalsrum för stödsamtal. Att jouren syns regelbundet på polisstationen kan också öka medvetenheten hos enskilda poliser om att jouren kan användas som en resurs.

– Det ska inte vara jobbigt för en förundersökningsledare eller vilken polis som helst att kontakta BOJ. Vi är en avlastning som kan ge målsäganden eller vittnen stöd så att polisen kan fokusera på att göra sitt jobb, säger Helena Svedgård.

BOJs kontaktperson på stationen är Petra Johansson, förundersökningsledare för receptionen. I hennes arbete ingår allt från att godkänna anmälningar till att

göra hot- och riskbedömningar och slussa ärenden där brottsoffret efterfrågat stöd vidare till brottsofferjouren. Kommer en anmälan in som kräver att en förundersökning startas upp snabbt kan hon göra det. Petra Johansson, som också har en bakgrund inom polisens brottsoffergrupp, tycker att det är positivt att BOJ nu finns på stationen.

– Det är väldigt bra att ha BOJ här för vårt samarbete. Vi kan ha ett informationsutbyte och blir mer lättillgängliga för varandra. En del ärenden kanske inte känns bra att faxa över till jouren, utan jag vill hellre överlämna muntligt för att kunna ge en bättre helhetsbild. Då är det perfekt att Helena finns här på torsdagar, säger Petra Johansson.

– Allt blir mycket enklare när man har ansikten på varandra och kan prata direkt, säger Helena Svedgård.

Att BOJ och polisen kan komplettera varandras arbete är ett återkommande tema under intervjun. Till exempel kan BOJ finnas med som stödpersoner för brottsoffer under polisens förhör.

– Många kan känna att det är positivt att ha en stödperson med sig. Man kanske ska berätta om något jobbigt eller så är man nervös för att man inte har varit hos polisen tidigare, säger Christina Mårtensson.

– Framförallt har jag märkt att det är viktigt för många att ha någon att prata med efter förhöret. Det kan komma upp många frågor, säger Helena Svedgård.

– När vi håller förhör kan många frågor vara sterila. Vi frågar ”Hur kom slaget, hur träffade det och hur många gånger?” för att det är det som domstolen sedan tar hänsyn till. Det tror jag att många brottsoffer upplever som jobbigt, säger Christina Mårtensson.

– Vi som jobbar med det här är medvetna om att det är en jobbig process, men ibland är vi fyrkantiga och måste också vara det. Då är det perfekt att BOJ kan finnas med som stöd, säger Petra Johansson.

Jourens planer på att finnas på polisstationerna i upptagningsområdet har funnits med länge, men har tidigare stupat på grund av avslag på projektansökningar och svårigheter för jouren att hitta kontinuerlig bemanning. Förra året blev de äntligen verklighet. Polisledningen i Södertörn hade tagit fram en handlingsplan med önskemål om att BOJ skulle finnas i anslutning till polisstationerna för att ge enklare information till brottsutsatta. Det nappade jouren på, skickade in en ansökan till Brottsofferfonden och fick ett projektbidrag som nu gör det möjligt för samordnare Helena Svedgård att gå upp i arbetstid. Förutom på polisstationen i Handen finns BOJ också en dag i veckan på Nynäshamns polisstation.

Tidigare hade en civilanställd på polisen i uppdrag att förmedla ärenden till jouren, men efter att hon slutat kom färre ärenden kom från polisen. När BOJ nu finns på polisstationen har ärendena ökat igen, men fortfarande finns ett behov av en administrativ kraft på polisen som har det samlade ansvaret för att brottsoffer slussas vidare, berättar Christina Mårtensson.

– Patrullerna som är ute frågar brottsoffer om de vill ha stöd,

”Vi som jobbar med det här är medvetna om att det är en jobbig process, men ibland är vi fyrkantiga och måste också vara det. Då är det perfekt att BOJ kan finnas med som stöd.

Petra Johansson, förundersökningsledare för receptionen.

Brottsofferjouren i Haninge-Nynäshamn

■ BOJ i Haninge-Nynäshamn är en politisk och religiöst obunden ideell förening ansluten till Brottsofferjourenas Riksförbund. ■ Jouren har lokal i Handen i Haninge kommun, men täcker även Nynäshamns kommun.

■ BOJ finns på plats på polisstationen i Handen på torsdags- eftermiddagar och på polisstationen i Nynäshamn tisdagsförmiddagar.

■ Den som kommer till BOJ på polisstationerna behöver inte ha gjort en polisanmälan och kan vara anonym.

■ Läs mer på www.haninge.boj.se

Polisens brottsofferarbete

På polisstationen i Handen finns Brottsofferjouren i Haninge-Nynäshamn varje torsdag.

” Vi har blivit väldigt väl mottagna av polisen. I Nynäshamn har man till och med sagt att det är lite PR för polisen att ha BOJ på stationen en dag i veckan.

Helena Svedgård, brottsoffersamordnare på BOJ Haninge-Nynäshamn.

– BOJ är ju fristående från polis, socialtjänst och andra myndigheter. Jag har funderat kring om det skulle vara ett problem att vi tar emot folk i polisens lokaler, men det har inte varit några konstigheter. Brottsoffer kan själva välja om de vill träffa BOJ här eller på vårt kontor, säger Helena Svedgård.

När jourens närvaro är mer inarbetad ska även volontärer lotsas in i verksamheten. I Nynäshamn är två stödpersoner redan på gång.

– Vi har blivit väldigt väl mottagna av polisen. I Nynäshamn har man till och med sagt att det är lite PR för polisen att ha BOJ på stationen en dag i veckan, säger Helena Svedgård.

Projektet pågår ett år och när projektmedlen från Brottsofferfonden är slut hoppas jouren kunna hitta andra vägar att fortsätta finansiera verksamheten.

– Nu när vi blivit insläppta och välkomnade av polisen skulle det kännas bortkastat om vi skulle försvinna igen. Vi har sagt att vi kommer att fortsätta på ett eller annat sätt, men vet ännu inte hur. Just nu uppvaktar vi kommunerna för att se om de kan hjälpa till med finansiering, säger Helena Svedgård. ■

men sedan måste informationen föras vidare. Det kan också vara så att folk inte kan ta ställning till om de vill ha stöd just då. I de fallen måste vi ringa till dem igen innan vi förmedlar deras ärende vidare. Tanken är att det ska rekryteras en

sådan funktion kopplad till brottsoffergruppen, säger Christina Mårtensson.

– Utsatta barn eller ärenden som rör våld i nära relation hamnar oftast hos brottsoffergruppen där de fångas upp på olika sätt, men i många andra brott kan det också finnas de som behöver stöd. Brottsofferarbetet är en viktig och prioriterad verksamhet för oss, men vi måste få de små kuggarna att fungera.

För BOJ har samarbetet med polisen enbart inneburit fördelar.

” Brottsofferarbetet är en viktig och prioriterad verksamhet för oss, men vi måste få de små kuggarna att fungera.

Christina Mårtensson, biträdande rotelchef.

Rikspolisstyrelsen satsar nationellt på brottsofferarbetet

Rikspolisstyrelsen, som är en central förvaltnings- och tillsynsmyndighet för polisen, har på senare år gjort satsningar på polisens brottsofferarbete. Bland annat har man nyligen tagit fram en handbok för polisens information till brottsoffer. Tidningen Brottsoffer ringde upp Maria Agge, handläggare på Rikspolisstyrelsen, för att få veta mer om arbetet.

Text: Anna Knöfel Magnusson

Vilka satsningar gör Rikspolisstyrelsen just nu på brottsofferarbetet?

– Vi arbetar brett med frågan. Bland annat med att förbättra informationen till brottsoffer. Den består av flera delar. Det är dels en handbok för polisens information till brottsoffer, dels har vi tagit fram riktlinjer för polisen internt så att brottsofferarbetet blir mer enhetligt, strukturerat och professionellt.

Utöver det har vi även producerat ett brev som heter *Till dig som anmält ett brott*, som kommer att skickas ut tillsammans med kopian man får då man anmäler ett brott. Beslutsmotiv, som man får efter att en anmälan lagts ner, är också något vi ser över då det behövs ett tydligare, mer begripligt språk.

Vi arbetar även med att införa elektronisk övervakning av särskilt utvidgat kontaktförbud. Dessutom har vi utvecklat arbetet med riskanalyser för personer som lever med hot om våld. Och så planeras en nationell brottsofferundersökning.

Vad finns kvar att göra?

– Efter satsningen på information till brottsutsatta behöver vi arbeta mer med stöd och skydd av målgruppen. Vi kan bli

tydligare med att beskriva polisens roll men också vilka andra samhällsinstanser som kan bistå.

Vad vinner polisen på ett bra brottsofferarbete?

– Väldigt mycket. Framför allt får vi en ökad trygghet i samhället och för brottsoffren. Känner man sig trygg och att man har stöd är man mer aktiv i rättsprocessen. Annars finns risken att man hoppar av.

Regeringen har låtit en utredning granska polisens organisation och resultatet kom nyligen. Bland annat ska landets 21 polismyndigheter slås ihop till en enda. Vad tycker Rikspolisstyrelsen om utredningens förslag?

– Vi tycker att det här är ett mycket bra förslag som ger oss förutsättningar att göra ett ännu bättre jobb. Tidigare har de olika myndigheterna saknat insyn hos varandra, en hopslagning öppnar för större flexibilitet och samarbete både regionalt och nationellt.

Hur kan det komma att påverka brottsofferarbetet om det bli verklighet?

– Förhoppningsvis ger det en jämnare

FOTO: AMANDA SÅSTRÖM

Maria Agge arbetar med brottsofferfrågor på Rikspolisstyrelsen.

kvalitet i brottsofferarbetet över hela landet.

Vad har polisen att vinna på samarbetet med ideella organisationer?

– Vi har allt att vinna på det! Vi har olika roller och uppdrag i samhället och båda behövs.

Ser du några svårigheter?

– Det kan vara att vi har olika kulturella förutsättningar som naturligtvis kan krocka. Frivilligorganisationer är mer fria än vad polisen är, vi är mer bundna av regler och förordningar. Det händer att andra tycker att vi är stelbenta. Men är vi bara tydliga med att vi har olika roller så får vi ihop pusslet.

Hur är statusen inom polisen för att arbeta med brottsofferfrågor?

– Jag ser en positiv trend idag. Exempelvis har alla polismyndigheter brottsoffersamordnare, det har fått genomslag.

Hur kan den höjas?

– Rikspolisstyrelsen kan bli bättre på att arbeta mer långsiktigt med uppföljning och stöd till olika myndigheter. Det ser jag som ett utvecklingsområde. ■

Jourerna berättar

Kursdeltagarna och kursledningen samlade vid BOJ Vänersborg-Dalslands grundutbildning.

Nya stödpersoner utbildade i Vänersborg-Dalsland

Den 27–29 januari utbildade Brottsofferjouren i Vänersborg-Dalsland tio nya stödpersoner vid en internatutbildning på Royal Hotel i Säffle. Kursen startade på fredagseftermiddagen. Efter presentation av BOJs organisation och arbetssätt startade raden av föreläsare med chefsåklagare Niklas Sannerholm, Uddevalla. Avslutade på söndagseftermiddagen gjorde Fredrik Mellqvist från Riksförbundet och dessemellan hade advokat, lagman, polis och socialassistent berättat om sina roller.

Under våren 2012 kommer sedan vidareutbildningsträffar och praktiktjänstgöring ske

innan deltagarna slutligt godkänns. Under hösten 2012 kommer sedan en utbildnings-satsning för alla stödpersoner att annordnas. Utbildningen kommer att fokusera på våld i nära relation och samtalsmetodik där Jakob Carlander kommer att föreläsa. Jourens arbete för ökad synlighet och information utåt fortsätter närmast med deltagande med informationsbord i Arena Vänersborg i samband med Äldremässan 2012 den 4 maj.

RUNE ANDREASSON

Brottsofferjouren i Vänersborg-Dalsland

BOJ Trollhättan-Lilla Edet kämpar för höjda kommunbidrag

I början på april informerade BOJ de elever som går på Magnus Åbergsgymnasiets sär-gymnasium om jourens verksamhet, om ungas brottsutsatthet, ungas rättigheter och om vart de kan vända sig när de behöver stöd och hjälp. En livlig diskussion utspann sig efter visning av två avsnitt i filmen *En vanlig dag* – de om Adam och Martin.

Vid årsmötet i slutet av februari blev det en livlig diskussion om det skamligt låga bidraget från Trollhättans stad – 23 000 kronor. Nu har emellertid kommunen insett att bidraget fortsättningsvis bör utgå från socialnämnden och inte som nu från kultur – och fritidsnämnden. Styrelsens presidium har muntligen och skriftligen visat att – med den beräkning som vi vanligtvis tillämpar på värdet av en ideellt arbetad timme – värdet av jourens arbete under 2011 uppgick till drygt 750 000 kronor som – om man "hårddrar" det – skulle ha fallit på kommunens myndighetsutövning "om vi inte fanns".

Tolv av jourens stödpersoner har deltagit i utbildningen *Hjärt-lungräddning med defibrilering*. Styrelsen har beslutat att förlägga årets kunskapsresa till Linnéuniversitet i Växjö och dess polisutbildning.

BENGT LAVEBERG

Brottsofferjouren i Trollhättan-Lilla Edet

Minnesord Maria Andersson

Brottsofferjouren på Österlen har mist en kunnig och omtyckt medarbetare

Maria Andersson var från början yrkes-verksam som polis och kom i den egen-skapen år 1993 som brottsoffersamord-nare till jouren. Hennes långa yrkesliv och stora kontaktnät parat tillsammans med entusiasm och humor gjorde att Maria Andersson blev en stor tillgång för arbe-tet för brottsoffer på Österlen.

Sedan halvårsskiftet 2008 var Maria

Andersson förutom stödperson även kassör. Hon var också engagerad inom regionrådet för brottsofferjourerna i Skåne/Halland, sedermera Skåne/Blekinge.

Maria Andersson var jourens pådrivare och organisatör för utbildningar, fortbild-ningar och konferenser. Med aldrig si-nande energi tipsade hon oss andra om möjligheter till vidareutveckling som frivillig-

arbetare inom BOJ. Hennes engagemang lärde oss andra att inget mänskligt är främmande.

Vi saknar Maria Andersson inom Brottsofferjouren på Österlen. Hon stod för ordet rättvisemärkt i dess fulla be-märkelse.

BROTTSOFFERJOUREN PÅ ÖSTERLEN

Västerås och Örebro prisades för sitt arbete

Länsförsäkringar Bergslagen har instiftat en samhällsfond på en miljon kronor. Under fem år ska Länsförsäkringar dela ut ur fonden till föreningar eller privatpersoner som gjort betydande insatser inom det brotts- och skadeförebyggande området eller i andra samhällsutvecklande projekt i de båda länen.

Först ut att få stipendium ur den nyinrättade fonden var BOJ i Västerås-Fagersta-Norberg-Skinnskatteberg och BOJ i Örebro-Lekeberg. Torsdagen den 12 april fick de två brottsofferjourerna ta emot 100 000 kronor vardera vid en ceremoni på Örebro slott där Länsförsäkringar Bergslagens bolagstämma hölls.

Vi är förstås stolta, hedrade och glada över utmärkelsen.

Lisa Henningsson, brottsofferassistent BOJ Örebro, Sofi Andersson, ordförande BOJ Örebro, Helena Wahlund, verksamhetsansvarig BOJ Västerås och Madeleine Ahlqvist, ordförande BOJ Västerås tog emot stipendiet.

BROTTSOFFERJOURN I VÄSTERÅS

Stödgrupper i Östra Värmland för våldsutsatta kvinnor och barn som upplevt våld

Brottsofferjouren i Östra Värmland driver olika stödgrupper i i samarbete med Kristinehamns kommun. Ballongen är en av jourens gruppverksamheter som riktar sig till barn som upplevt våld och deras omsorgsperson (omsorgspersonen är ofta mamman men beskrivningen omsorgsperson exkluderar inte någon). Gruppen för omsorgspersonen leds av en journalsamordnare inom BOJ och barngruppen leds av Kristinehamns kommuns kvinnofridshandläggare samt en diakon från Svenska kyrkan. Grupperna pågår parallellt, omsorgspersonen till barnen går i en omsorgspersonsgrupp under tiden som barnen är på verksamhet.

Ballongen bygger på Kids Club som är en manualbaserad metod som utvecklats i USA av Sandra Graham Bermann, Dr i psykologi och verksam vid Michigan University. Metoden importerades av kvinnofridshandläggaren i Kristinehamns kommun under 2009 vars tjänst tidigare finansierades av både kommunen och BOJ (idag är den permanent inom Kristinehamns kommun). Materialet består av två manualer där en riktar sig till barn

i åldern 3–6 år och en till barn i åldern 6–12 år. Gruppen består av minst fyra och som mest åtta barn och träffas en gång i veckan under en till en och halv timme. Det är sammanlagt tio träffar där barnen genom olika övningar ges möjligheten att bearbeta det våld de exponerats för.

Metodmaterialet riktat till större barn är utvärderat i USA och visar sig ha goda effekter på att reducera de kliniska symtomen hos de barn som upplevt våld i hemmet. Under 2012 kommer underlaget för utvärderingen av Preeschool Kids Club (för de yngre barnen) presenteras.

Hösten 2010 kom professor Sandra Graham Bermann till Kristinehamn och höll en tvådagars workshop för socialtjänsterna och brottsofferjourerna i länet. Under 2011 beviljades Kristinehamns kommun medel från Länsstyrelsen Värmland och Socialstyrelsen för att genomföra en studieresa (tillsammans med andra aktörer som till exempel BOJ) till Michigan University för att få mer kunskap om och närmare kunna studera Kids Club. Resan genomförs under våren 2012. I slutet av 2011 beviljades Kristinehamns kommun

medel ur brottsofferfonden för att utvärdera metoden i Sverige, utvärderingen räknas bli klar 2013.

Ballongen är öppen för barn som upplevt våld och deras omsorgsperson i Brottsofferjouren Östra Värmlands verksamhetsområde; Storfors, Filipstad och Kristinehamn.

Kristinagrupperna är en gruppverksamhet för tjejer och kvinnor som har utsatts för eller utsatts för hot och/eller våld i nära relation. En gång i veckan träffas gruppen och innehållet på träffarna kan vara bland annat teman som självkänsla, normaliseringsprocessen, makt- och kontroll samt filmvisning, feministiskt självförsvar, studiebesök och föreläsning av externa föreläsare. Gruppen har öppet intag och leds av en journalsamordnare inom BOJ och kvinnofridshandläggaren i Kristinehamns kommun. Kristinagrupperna är öppna för tjejer och kvinnor i Brottsofferjouren Östra Värmlands verksamhetsområde; Storfors, Filipstad och Kristinehamn.

PETRA LINDROOS JONASSON

Journalsamordnare Brottsofferjouren i Östra Värmland

Jourerna berättar

BOJ i Mölndal-Härbyda firade 20-årsjubileum med många gäster och intressanta föreläsningar

Brottsförebyggande rådet, Brå, i Mölndal stod som värd när Brottsofferjouren Mölndal-Härbyda firade 20-årsjubileum den 21 februari 2012 i Mölndals stadshus.

Firandet inleddes med öppningsanförande av kommunstyrelsernas ordförande Hans Bergfelt, Mölndals stad respektive Annette Eiserman-Wikström, Härbyda kommun.

Ett 80-tal personer var inbjudna. Där bland initiativtagarna Bengt Dedert, Polisen, Roland Östling, Socialtjänsten, Kent Bengtsson, Studieförbundet Vuxenskolan samt den första valda ordföranden Sam Nodlycke, som berättar om hur det gick till när jouren startade.

Eva-Britt Gabrielsen och Anneli Jäderholm, två mycket intressanta föreläsare var inbjudna. Eva-Britt Gabrielsen som är mamma till Marcus som oprovocerat sparkades ihjäl i maj 2005, föreläste om *Marcus – offer för gatuvåld* och Anneli Jäderholm föreläste om sina egna erfarenheter av psykosjukdomar.

Jourens 20-årsjubileum firades i Mölndals stadshus. Vid kaffestunden gavs tillfälle till en stunds gemenskap.

Riksförbundets ordförande Sven-Erik Alhems programpunkt hade titeln *Hur ska vi kunna få en bättre förundersöknings- och processharmonier*. Sven-Erik Alhem var också dagens konferencier.

MARITA GUSTAFSSON
Brottsofferjouren Mölndal-Härbyda

På brottsofferjouren i Mölndal-Härbydas jubileum bjöds gästerna på specialgjorda BOJ-tårter.

Förbundsordförande Sven-Erik Alhem gratulerade jouren med ett diplom från Riksförbundet.

BOJ Luleå belönades för trygghetsinsats

Folkhälsorådet i Luleå har för första gången delat ut stipendier för Årets trygghets- och folkhälsoinsatser. Priset Årets trygghetsinsats gavs till Eva Forsberg och Ingri Vestin, Brottsofferjouren i Luleå, för sitt stöd till unga personer som varit utsatta för olika former av brott.

Priset delades ut med följande motivering: *Eva Forsberg och Ingri Vestin är eldsjälarna som långsiktigt och ihärdigt har arbetat för att stötta personer som är utsatta för olika brott. Det handlar bland annat om att unga personer vågar vittna och orkar gå vidare efter att ha blivit utsatta för brott samt om samtalsstöd för personer utsatta för våld i nära relation. Eva Forsberg och Ingri Vestin har genom sitt engagemang bidragit till att öka tryggheten för dem som blivit utsatta för brott.*

Ingri Vestin och Eva Forsberg (i mitten av bilden) belönades för sitt arbete på brottsofferjouren i Luleå med utmärkelsen Årets trygghetsinsats av Luleå kommun.

BROTTSOFFERJOURN I LULEÅ

Föreläsning med Katarina Wennstam lyckad avslutning på samverkansprojekt

Som avslutning på ett samverkansprojekt mellan Brottsofferjouren i Kungsbacka och Kriscentrum för kvinnor, män, barn och unga bjöd vi den 27 februari in författarinnan och journalisten Katarina Wennstam att föreläsa. Titeln var *En föreläsning om skuld och skam* och det blev en mycket omtyckt föreläsning.

Johan Söderlundh, enhetschef Kriscentrum, hälsade Katarina Wennstam samt åhörare välkomna. Han betonade vikten av samarbete och nätverk i detta angelägna område. Samarbetet mellan BOJ och Kriscentrum har visat att vi har nytta av varandras verksamheter och att vi nu har en väl upparbetad rutin för snabbt stöd oss emellan gällande våldsutsatta kvinnor, män och barn i nära relationsändranden.

Katarina Wennstam berättade om hur sexualbrottsoffer fortsätter att dömas av samhällets normer och fördomar. Att det fortfarande spelar roll hur kort kjol tjejen har. Att samhället accepterar synen på att män som en gång blivit upphetsade inte kan stoppa sig, och att det i vart fall kan tolkas som en förmildrande omständighet. Att vi fortfarande på 2000-talet, i världens mest jämställda land återfinner förlegade attityder och gamla värderingar i samhällsbilden, i rättsväsendet, i media och hos allmänheten.

Det var intressant att lyssna till Katarina Wennstam när hon talade om allas våra föreställningar om vem som är ett offer och vem som är en gärningsperson. Vad spelar våra förutfattade meningar egentligen för roll ifråga om manlig och kvinnlig sexualitet var en fråga vi alla tog med oss från denna föreläsningsdag.

Ordförande i BOJ Kungsbacka Yvonne Zingmark tackade Katarina Wennstam för hennes intressanta föreläsning och att vi dessutom fick chansen att köpa hennes nypublicerade bok *Svikaren*. En bok som handlar om idrottsvåld och förutfattade meningar gällande manligt sexualitet.

Inbjudna var alla BOJ i länet, IFO, polisen, advokater, politiker, sjukvården, diakoner, präster, skolsköterskor, arbetsförmedlingen och försäkringskassan. Vi var cirka 70 personer.

BROTTSOFFERJOURN I KUNGSBACKA

Gymnasieelever i Sundsvall fick information om vittnesstöd

Brottsofferjouren i Sundsvall-Medelpad har tillsammans med polisen och åklagarmyndigheten informerat över 2 000 gymnasieelever om hur det går till att vittna och vilket stöd som finns att få för vittnen. Den 26 mars var Ingrid Wennberg, BOJ Sundsvall-Medelpad, tillsammans med kammaråklagare Staffan Blyberg och polisinspektör Lennart Westberg, på Timrå gymnasium där de träffade 540 elever i årskurserna 1–3. Informationen

handlade bland annat om hur ett vittnesmål går till – dels i polisförhör och dels i domstol. De berättade också att det finns vittnesstöd på domstolarna som hjälp för dem som ska vittna.

Tidigare har liknande information givits till 1 500 elever på Sundsvalls gymnasium och i höst planeras information på ett antal frigymnasier i Sundsvall.

BROTTSOFFERJOURN I SUNDSVALL-MEDELPADE

Stödpersoner och styrelseledamöter i BOJ Mellersta Skåne på hotell StayAt i Lund där jourens kick-off hölls.

Givande kick-off med framtidsplanering i Mellersta Skåne

– Vi arbetar dygnet runt, säger Anna Natt och Dag, ny ordförande i BOJ Mellersta Skåne.

En solig fredagseftermiddag samlades 19 BOJare, både stödpersoner och styrelsemedlemmar för en kickoff inför vårens aktiviteter – som redan började den 22 februari med information och personlig närvaro på biblioteken i de medverkande kommunerna. Denna dag fick vi kontakt med 200 personer som uppskattade vår närvaro och att BOJ finns.

Pep-talk från ordförande och brainstorming gav resultat – en ambitiös verksamhetsplan där vi kommer ha aktivt samarbete med kom-

munpolitiker, söka upp kommunförvaltningar, företagare, idrottsföreningar, pensionärsföreningar och de lokala poliskontoren samt anordna BOJ-kvällar för allmänheten ute i de olika kommunerna för att informera om vår verksamhet och få ökat stöd och ett närmare samarbete i vår viktiga verksamhet och, inte minst, för att ge BOJ ett ansikte utåt.

Ett tack till hotell StayAt i Lund, som sponsrade oss med lokal och eftermiddagsfika.

ANNA NATT OCH DAG

Ordförande för Brottsofferjouren i Mellersta Skåne

Brottsofferjourerna

BROTTSOFFER
JOURN. 0200-212019

De lokala brottsofferjourerna ger stöd till brottsoffer, anhöriga och vittnen. Här finner du kontaktuppgifter till din närmaste jour. För postadresser och faxnummer se www.boj.se

Brottsofferjourernas Telefoncentral nås på 0200-21 20 19 och hjälper till att förmedla kontakt till alla lokala brottsofferjourer i Sverige.

För stöd på eget språk ring 0200-21 20 19 eller skicka e-post till kontakt@boj.se

Riksförbundets kansli når du på 08-644 88 00 eller riks@boj.se

Riksförbundets styrelse nås via styrelsen@boj.se

Läs mer om Brottsofferjourernas Riksförbunds verksamhet på www.boj.se eller på www.ungaboj.se

BLEKINGE LÄN

BLEKINGE
Karlskrona, Karlskrona, Olofstrom, Ronneby, Sölvesborg
Karlskrona: 0455-822 80
Karlskrona: 0454-192 92
Ronneby: 0457-177 74
info@blekinge.boj.se
www.blekinge.boj.se

DALARNAS LÄN

AVESTA-HEDEMORA
0225-77 45 77
070-627 90 17
info@avesta-hmora.boj.se
www.avesta-hmora.boj.se

BORLÄNGE-GAGNEF-SÄTER
0243-143 71
070-625 65 80
info@borlange.boj.se

FALUN
023-255 11
info@falun.boj.se
www.falun.boj.se

LEKSAND-RÄTTVIK
0247-133 21
info@leksand-rattvik.boj.se

LUDVIKA-SMEDJEBACKEN
0240-104 70
info@ludvika.boj.se
www.ludvika.boj.se

MALUNG-VANSBRO
0280-183 57
070-343 12 53
kvinnojourenmalungsalen@live.se

MORA-ORSA-ÄLVDALEN
0250-181 68
070-209 35 42
info@mora.boj.se
www.mora.boj.se

GOTLANDS LÄN

GOTLAND
0498-28 46 46
info@gotland.boj.se

GÄVLEBORGS LÄN

BOLLNÄS-OVANÅKER
0278-247 02
info@bollnas-ovanaker.boj.se
www.bollnas.boj.se

GÄSTRIKE VÄSTRA
Hofors, Sandviken, Ockelbo
026-25 90 00
070-696 58 24
info@gastrike.boj.se

GÄVLE
026-10 55 77
070-570 32 10
info@gavle.boj.se
www.gavle.boj.se

HUDIKSVALL-NORDANSTIG
0650-100 20
info@hudiksvall.boj.se

LJUSDAL
0651-101 01
0730-753 036
info@ljusdal.boj.se

SÖDERHAMN
0270-101 21
070-526 64 03
boj.soderhamn@telia.com

HALLANDS LÄN

FALKENBERG
0346-587 87

KUNGSBACKA
0300-83 48 40
info@kungsbacka.boj.se

SÖDRA HALLAND
Halmstad, Hylte, Laholm
035-12 48 24
035-12 48 43
boj.halmstad@telia.com

VARBERG
0340-67 65 01
info@varberg.boj.se

JÄMTLANDS LÄN

JÄMTLAND
Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom, Ragunda, Strömsund, Åre, Östersund
063-51 24 00
073-801 45 64
info@jamtland.boj.se
www.jamtland.boj.se

JÖNKÖPINGS LÄN

HÖGLANDSKOMMUNERNA
Aneby, Eksjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vetlanda
0381-138 55

JÖNKÖPING

Habo, Jönköping, Mullsjö
036-10 76 40
Vittnesstödssamordnare:
036-15 07 90
info@jonkoping.boj.se
www.jonkoping.boj.se

SMÅLAND WEST

Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd, Värnamo
0370-158 77
info@smalandwest.boj.se
www.smalandwest.boj.se

KALMAR LÄN

OSKARSHAMN-MÖNSTERÅS-HÖGSBY
0491-176 00
info@oskarshamn.boj.se
www.oskarshamn.boj.se

SÖDRA KALMAR LÄN
Borgholm, Emmaboda, Kalmar, Mörbylånga, Nybro, Torsås
0480-880 85
info@kalmar.boj.se
www.kalmar.boj.se

VIMMERBY-HULTSFRED
Hultsfred, Vimmerby, Västervik
0495-128 18
info@hultsfred.boj.se

KRONBERGS LÄN

SUNNERBO
Ljungby, Markaryd
Ljungby: 0372-145 21
Strömsnäsbruk: 0433-719 25
info@sunnerbo.boj.se
www.sunnerbo.boj.se

VÄXJÖ
Älvsta, Lessebo, Tingsryd, Uppvidinge, Växjö
0470-456 94
info@vaxjo.boj.se
www.vaxjo.boj.se

ÄLMHULT
0476-169 31
info@almhult.boj.se

NORRBOTTENS LÄN

ARVIDSJAUR-ÄRJELOG
0960 131 50

BODEN
0921-124 44
info@boden.boj.se
www.boden.boj.se

LULEÅ
0920-104 13
info@lulea.boj.se
www.lulea.boj.se

PITEÅ-ÄLVSBY

0911-181 81

ÖSTRA NORRBOTTEN

Haparanda, Kalix, Pajala, Övertorneå
0978-100 10
boj.ostnorrboten@telia.com

SKÅNE LÄN

HELSINGBORG-HÖGANÄS-BJUUV

042-13 37 00
boj.helsingborg@telia.com
www.helsingborg.boj.se

HÄSLEHOLM-OSBY-PERSTORP

0451-127 17
info@hassleholm.boj.se

LANDSKRONA-SVALÖV

0418-43 61 71
info@landskrona.boj.se

MELLERSTA SKÅNE

Eslov, Hörby, Höör, Kävlinge, Lomma, Lund, Staffanstorps
046-32 32 98
info@mskane.boj.se
www.mskane.boj.se

NORDÖSTRA SKÅNE

Bromölla, Kristianstad, Östra Göinge
044-12 17 33
info@noskane.boj.se

BROTTSOFFER- OCH KVINNOJOURN SÖDERSLÄTT

Svedala, Trelleborg, Vellinge
0410-103 70
Kvinnojour: 0410-477 00
info@trelleborg.boj.se
www.trelleborg.boj.se

BROTTSOFFER- OCH KVINNOJOURN SYDÖSTRA SKÅNE

Sjöbo, Skurup, Ystad
0411-783 77
brottsoffer-kvinnojouren@ystad.boj.se
www.jourkompis.net

ÄNGELHOLM

Båstad, Klippan, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga
0431-143 00
info@engelholm.boj.se
www.engelholm.boj.se

ÖSTERLEN

Simrishamn, Tomelilla
0417-123 12
info@osterlen.boj.se
www.osterlen.boj.se

Brottsofferjourerna

STOCKHOLMS LÄN

HANINGE-NYNÄSHAMN

08-777 85 00
info@haninge.boj.se
www.haninge.boj.se

HUDDINGE-BOTKYRKA

08-710 01 02
070-772 01 02
info@h-b.boj.se

NACKA-TYRESÖ-VÄRMDÖ

08-466 91 66
boj.ntv@telia.com

NORRORT

Järfälla, Sigtuna, Sollentuna,
Upplands Väsby, Upplands-Bro
08-591 272 00
070-365 66 06
info@norrorts.boj.se
www.norrorts.boj.se

NORRTÄLJE

0176-571 81
info@norrtalje.boj.se

SKÄRHOLMEN

08-708 95 80
skarholmenboj@telia.com

SOLNA-SUNDBYBERG-EKERÖ

08-28 51 30
organisation@solna.boj.se
www.solna.boj.se

SPÅNGA-KISTA

08-36 44 99
info@spanga-kista.boj.se
www.spanga-kista.boj.se

STOCKHOLMS

INNERSTAD-LIDINGÖ

08-612 21 21
info@stockholmsinnerstad-
-lidingo.boj.se

SYDOST

08-604 19 50
info@farsta.boj.se
www.farsta.boj.se

BROTTSOFFER-, KVINNO- OCH TJEJJOUREN SÖDER- TÄLJE-SALEM-NYKVARN

08-550 147 34
070-494 68 75
info@sodertalje.boj.se
www.sodertalje.boj.se

SÖDRA ROSLAGEN

Danderyd, Täby, Vallentuna,
Vaxholm, Österåker
08-768 83 82
0739-39 44 76
info@sodraroslagen.boj.se

VÄSTERORT

08-89 70 00
info@vasterort.boj.se
www.vasterort.boj.se

SÖDERMANLANDS LÄN

ESKILSTUNA

016-12 62 10
info@eskilstuna.boj.se
www.eskilstuna.boj.se

KATRINEHOLM- FLEN-VINGÅKER

0150-780 17
boj-katrineholm@telia.com
www.katrineholm.boj.se

STRÄNGNÄS

0152-176 00
info@strangnas.boj.se

ÖSTRA SÖRMLAND

Gnesta, Nyköping,
Oxelösund, Trosa
0155-28 62 20
info@o-sormland.boj.se
www.ostrasormland.boj.se

UPPSALA LÄN

ENKÖPING-HÅBO

0171-262 06, 070-464 78 31
info@enkoping-habo.boj.se
www.enkoping-habo.boj.se

NORDUPPLAND

Tierp, Ål, Karlsby, Östhammar
Tierp: 0293-712 20
Östhammar: 0173-212 21
info@norduppland.boj.se

UPPSALA-KNIVSTA

Kommuner: Knivsta, Uppsala
018-10 65 00
info@ uppsala.boj.se
www. uppsala.boj.se

VÄRMLANDS LÄN

VÄSTRA VÄRMLAND

Arvika, Eda, Årjäng
0570-104 54
info@vvarmland.boj.se

NORRA VÄRMLAND

Hagfors, Munkfors,
Sunnå, Torsby
0563-514 20, 070-713 06 66
info@n-varmland.boj.se
www.n-varmland.boj.se

SÖDRA VÄRMLAND

Forshaga, Grums, Hammarö,
Karlstad, Kil, Säffle
054-18 28 88
info@sodravarmaland.boj.se
www.sodravarmaland.boj.se

ÖSTRA VÄRMLAND

Filipstad, Kristinehamn, Storfors
0550-122 20
info@ostravarmaland.boj.se
www.ostravarmaland.boj.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

DOROTEÅ

0942-100 93

LYCKSELE

Lycksele, Storuman, Sorsele
0730-77 73 03

SKELLEFTEÅ

Malå, Norsjö, Skellefteå
0910-70 18 20
boj.skelleftea@gmail.com

UMEÅ

Bjurholm, Nordmaling,
Robertsfors, Umeå, Vindeln,
Vännäs, Åsele
010-568 23 73
info@umea.boj.se
www.umea.boj.se

VILHELMINA

070-204 75 53
brottsofferjouren@
vilhelmina.se

VÄSTERNORRLANDS LÄN

HÄRNÖSAND

0611-177 80
info@harnosand.boj.se
www.harnosand.boj.se

KRAMFORS

0612-137 96

SOLLEFTEÅ

0620-170 07
info@solleftea.boj.se
www.solleftea.boj.se

SUNDSVALL-MEDELPADE

Sundsvall, Timrå, Ånge
060-19 22 77
info@sundsvall.boj.se
www.sundsvall.boj.se

ÖRNSKÖLDSVIK

0200-21 20 19
info@ornskoldsvik.boj.se
www.ornskoldsvik.boj.se

VÄSTMANLANDS LÄN

HALLSTAHAMMAR- SURAHAMMAR

0220-173 37
info@hallstahammar.boj.se
www.hallstahammar.boj.se

VÄSTRA MÄLARDALEN

Arboga, Kungsör, Köping
0221-200 91
info@vmalardalen.boj.se
www.vmalardalen.boj.se

SALA-HEBY

0224-864 40
info@sala-heby.boj.se
www.sala-heby.boj.se

VÄSTERÅS

Fagersta, Norberg,
Skinskatteberg, Västerås
021-41 32 60
info@vasteras.boj.se
www.vasteras.boj.se
Stödcentrum för Unga
Västerås: 010-567 63 25
stodcentrum@vasteras.
boj.se

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

ALE

0303-33 06 44
info@ale.boj.se

ALINGSÅS-LERUM- VÄRGÅRDA-HERRLJUNGA

0322-63 97 97
info@alingsas.boj.se

BORÅS

Bollebygd, Borås, Mark, Sven-
ljunga, Tranemo, Ulricehamn
033-10 11 05
info@boras-sjuharad.boj.se

GÖTEBORG

Göteborg, Partille
031-20 20 20
info@goteborg.boj.se
www.goteborg.boj.se

KUNGÄLV

Kungälv, Orust, Tjörn,
Stenungsund
0303-177 09
info@kungalv.boj.se
www.kungalv.boj.se

MÖLNDAL-HÄRRYDA

031-27 02 21
0708-27 02 08
info@molndal-harryda.boj.se

STRÖMSTAD

0703-31 81 89
info@stromstad.boj.se
www.stromstad.boj.se

TROLLHÄTTAN-LILLA EDET

0520-805 14
070-232 02 54
Vittnesstöd: 073-905 50 85
info@trollhattan.boj.se
www.trollhattan.boj.se

UDDEVALLA-MUNKEDAL- LYSEKIL-SOTENÄS

0522-151 31
Vittnesstöd: 070-240 39 65

VÄNERSBORG-DALSÅN

Bengtsfors, Dals-Ed, Färgelanda,
Mellerud, Vänersborg, Åmål
0521-147 17
0709-84 55 64
info@vanersborg.boj.se

VÄSTRA SKARABORG

Essunga, Grästorps, Götene,
Lidköping, Skara, Vara
0510-235 88
boj.vskaraborg@telia.com

ÖSTRA SKARABORG

Falköping, Gullspång, Hjo, Karls-
borg, Mariestad, Skövde, Tibro,
Tidaholm, Töreboda
0500-48 75 43
info@ostraskaraborg.boj.se
www.ostraskaraborg.boj.se

ÖREBRO LÄN

SYDNÄRKE

Askersund, Hallsberg,
Kumla, Laxå
0582-154 24, 070-535 91 44
info@sydnarke.boj.se

BERGSLAGEN

Degerfors, Hällefors, Karlskoga,
Lindesberg, Ljusnärberg, Nora
0586-576 49
info@bergslagen.boj.se
www.bergslagen.boj.se

ÖREBRO-LEKEBERG

019-12 14 44
info@orebro-lekeberg.boj.se
www.orebro.boj.se

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

LINKÖPING

Kinda, Linköping, Ydre,
Åtvidaberg
013-10 44 00
boj-linkoping@telia.com
www.boj-linkoping.se

MOTALA-VADSTENA

0141-23 44 94
bojmo@telia.com

SYDVÄSTRA ÖSTERGÖTLAND

Boxholm, Mjölby, Ödesög
0142-880 88
info@sv-ostergotland.boj.se

ÖSTRA ÖSTERGÖTLAND

Finspång, Norrköping,
Söderköping, Valdemarsvik
011-10 28 89
boj.norrkoping@telia.com
www.bojost.se

Med barns rätt i fokus

På Barnrättsbyrån ges barn och unga hjälp med att få sina rättigheter tillgodosedda. Här får man en egen stödperson i kontakten med myndigheter och rättsväsende.

Text: Anna Knöfel Magnusson

Barnrättsbyråns medarbetare Jonas Söderlund och Maria Soares Lindberg tillsammans med verksamhetschef Elin Wernqvist Roberts.

Barnrättsbyrån vänder sig till unga upp till 21 år

■ Barnrättsbyrån vänder sig till barn och unga upp till 21 år i Stockholmsområdet och finansieras av Childhood Foundation, Gålostiftelsen och Stockholm stad.

■ Sedan starten har byrån arbetat på uppdrag av 50 barn och ungdomar.

■ Policyn är att hjälpa alla som kommer, men behovet är oändligt, vilket resurserna inte är, enligt verksamhetschef Elin Wernqvist Roberts.

Barnrättsbyrån ligger på Södermalm i Stockholm och här arbetar Elin Wernqvist Roberts, Jonas Söderlund och Maria Soares Lindberg på barn och ungas uppdrag. Byrån drog igång sin verksamhet under hösten 2011 efter att Ersta Diakonisällskap sett ett behov av och ville utveckla en social verksamhet för barn. Förebilden var organisationen Kids Company i London där man arbetar terapeutisk och med juridiskt stöd till utsatta barn. Där jobbade Elin Wernqvist Roberts, som rekryterades till Stockholm för att starta en svensk motsvarighet.

– Det finns många behandlingsinstanser i Sverige men när det handlar om barns rättigheter såg vi att något fattades, säger Elin Wernqvist Roberts.

– Få organisationer tar sig an enskilda ärenden. Man kan till exempel ringa till Barnombudsmannen men där ges bara generella råd. Det finns ingen som kan följa med som stödperson eller ge individanpassade råd. Det saknades en kombination av socialt arbete och juridisk hjälp överlag.

På Barnrättsbyrån får unga ge sin berättelse och utifrån varje persons individuella behov lotsas de sedan, med hjälp av olika specialister ur byråns brett uppbyggda nätverk, vidare för att få rätt stöd. Medarbetarna fungerar som extra ögon och öron i kontakterna med myndigheter och rättsväsende.

Målgruppen är bred. Ensamkommande flyktbarn som är i asylprocess är en stor sådan. De är mycket utsatta, dels föräldralösa, dels utan naturliga nätverk som vänner och släktingar. Men byrån sam-

arbetar med bra jurister, framför allt experter på barnrätt, som kan titta på deras asylärenden och kanske hitta nya vinklar som hittills inte belysts i rättsprocessen.

Andra barn som kommer kan vara placerade i familjehem eller på institution och har fått sina rättigheter kränkta där. Barn vars föräldrar ligger i skilsmässa är en annan grupp. Ytterligare en är unga gärningsmän. De är ofta brottsutsatta själva. Har man varit utsatt för brott under uppväxten, till exempel blivit misshandlad hemma, kan det vara så att man hamnar i kriminalitet senare.

Ungas frågor kan handla om allt ifrån om det är tillåtet att bli isolerad i flera dagar – om man bor på institution – för att man vägrat diska, att få sin mobiltelefon konfiskerad eller att inte få sitt bostadsbidrag för att man lämnat in kvitton för sent. De kan vara missnöjda med sin advokat och undrar om de har rätt att byta. Medan en del bär på trauman och vill ha hjälp med att må bättre.

För att unga brottsoffer ska kunna tillvarata sina rättigheter krävs en kursändring inom polis och rättsväsende menar Jonas Söderlund. Som det ser ut idag tas ingen hänsyn till om det är ett barn eller en vuxen som kallas till polisförhör eller domstol.

– Man måste skaffa sig större förståelse för barns situation och om hur de upplever våld. Det behövs också ett annat språkbruk. Man kräver att de ska kunna vittna på samma sätt som vuxna utan kunskap om att barn som exempelvis utsatts för våld fungerar på ett helt annat sätt, säger Jonas Söderlund. ■